

LOS REQUEXOS DEL OSU

Itinerariu d'interpretación de flora y fauna Parque de la Prehistoria de Teberga.

1 Zona de pasu del osu pardu cantábricu.

Un percorriú p'aprender sobre los animales y les plantes d'esta contorna.

Los ríos asturianos son curtios y caudalosos polo averao del monte a la costa y por un clima atlánticu con bien d'agua y temperatura suave nel branu y iviernu.

Nel ríu viven salmones y truches, mui apreciaos na pesca, anguiles y cámbaros. Nes veres podemos atopar sacaveres, llóndrigues o culiebres.

3 Les meyores mates de ribera podemos atopales nos ríos de monte, onde cuasi nun hai agricultura.

N'otres partes, la vexetación de ribera foron cambiándolo por zones d'agricultura al ser tierra mui granible. Na cornisa cantábrica hai bayura d'umeros.

4 La faya común ye l'árbol que domina nes zones de monte, dende los 700 m a los 1.600 m sobre'l nivel de la mar, aunque ye posible atopales en zones más baxes, como n'El Puertu Sueve (Colunga). Esti árbol quier más ambientes húmedos. El fayéu de Monte-grande y el valle de Presorias, en Teberga, son bonos exemplos de fayéu nesta contorna.

5 Dende'l Parque pue vese'l cordal de La Pena Sobia, d'alredor de 9 km de llargor con altures d'hasta 1.700 m.

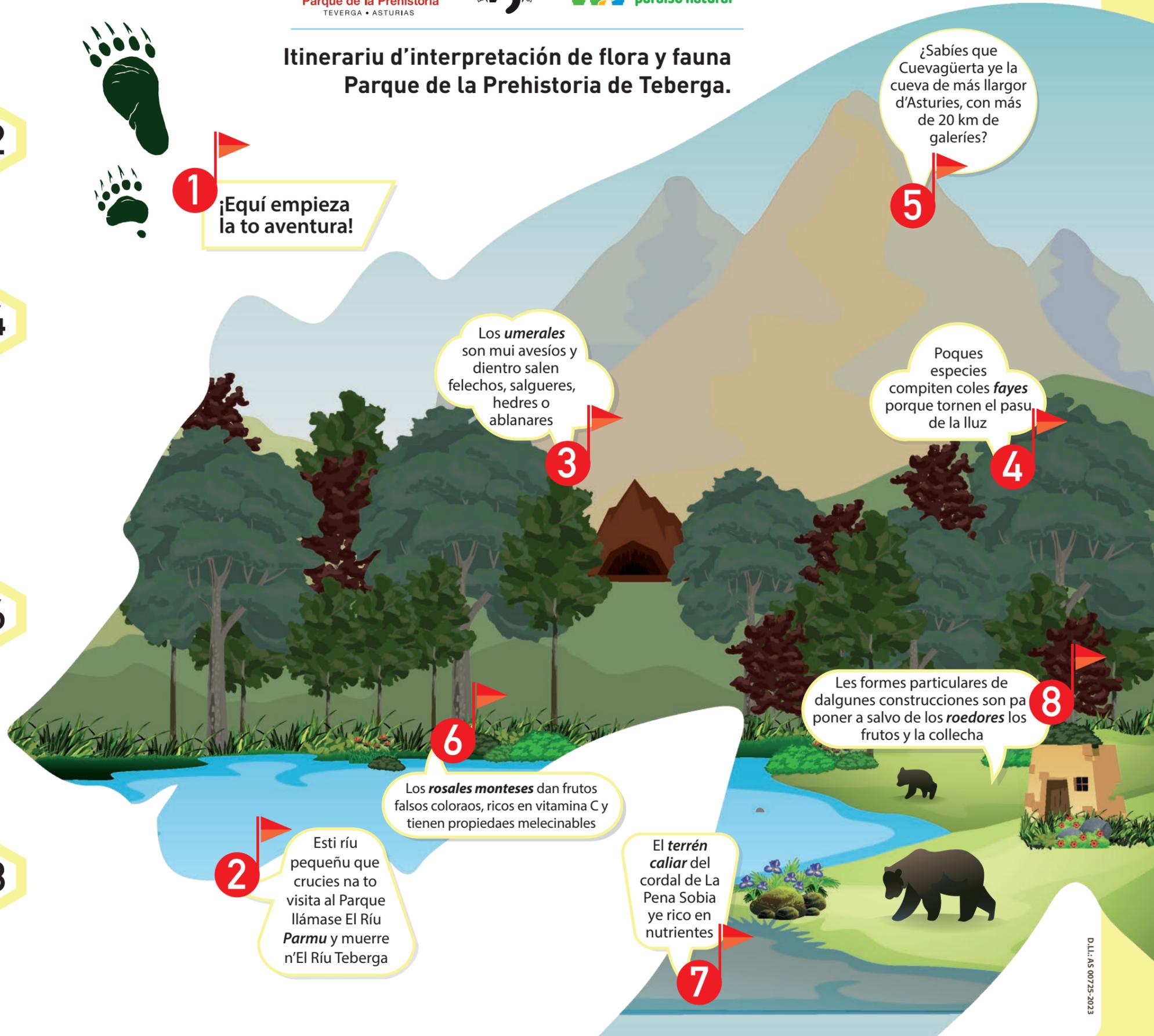
Nuna de les lladeres ta la foz d'Estrechura, onde atopamos Cuevagüerta y los averos rupestres de Fresnéu, que tienen pintures mui antigües.

6 Pola mor de l'agricultura, los montes de gran tamañu foron convirtiéndose n'otros más pequeños y en praos. Les finques grandes tán estremaes por sebes que tamién bordien los caminos. Estes sebes tán compuestes por especies más pequeñes, como rosales monteses, lloreos, ablanares y otres más grandes, como cerezales o fresnos.

7 Especies como l'abeduriu precisen terrén silíceu; ye un árbol de medría rápida que s'esparde dende la costa hasta'l monte.

Mates como la urcia, que da munchu color al paisaxe, tamién s'instalan en terrén probe en nutrientes. Estes especies dan abellugu a munchos animales: llobos, osos, venaos, víbora cantábrica o papudes de les cotolles, ente otres.

8 El paisaxe apaec chiscáu de construcciones pequeñes dedicaes al abellugu tanto de persones como d'animales, p'almacenar yerba pal iviernu, guardar los preseos o'l frutu de les güertes. Cabañes y corros nes brañes o cuadros, tenaes, horros y paneres nos pueblos.

1 ¡Equí empieza la to aventura!

5 ¿Sabíes que Cuevagüerta ye la cueva de más llargor d'Asturies, con más de 20 km de galeríes?

3 Los *umerales* son mui avesíos y dientro salen felechos, salgueres, hedres o ablanares

4 Poques especies compiten coles *fayes* porque tornen el pasu de la lluz

8 Les formes particulares de dalgunes construcciones son pa poner a salvo de los *roedores* los frutos y la collecha

6 Los *rosales monteses* dan frutos falsos coloraos, ricos en vitamina C y tienen propiedaes melecinales

2 Esti ríu pequeñu que crucies na to visita al Parque llámase El Ríu *Parmu* y muere n'El Ríu Teberga

7 El *terru caliar* del cordal de La Pena Sobia ye rico en nutrientes

ESPECIES PAL OSU

¿SERÁS QUIÉN A RELACIONAR CADA ESPECIE COL SO TESTU?

Árbol de fueya perenne que pue pasar de los 15 metros d'altor, mui frecuente n'Asturies en toa clas de montes. Ye un árbol de medría lenta, que tien fueyes agudes y puntaes. La madera ye mui valorao en carpintería porque ye duro, pesao y compacto.

Nel monte pueden llegar a formar mates pequeños onde se guarden los animales del aire y la temperatura.

El munchu frutu que da madurez a partir d'ochobre y val d'alimentu a bien d'especies.

1

UMERU

¿Sabes cómo se llama'l frutu d'esti árbol?

Árbol caducifoliu nativu d'Europa mui frecuente n'Asturies. Pue llegar a midir 20 metros d'altor. La madera, d'un color pardo-bermeyo, úsase en carpintería. El frutu ye'l primeru de los frutos carnosos qu'apaecen depués del iviernu.

2

ROSAL MONTÉS

Curiosidá: dende antiguo, considérase que tien propiedaes melecinales importantes. Símbolu de fertilidá, amor y paz, considérase sagráu por munchos pueblos.

Pue midir hasta los 25 metros. Vive nes riberes de los ríos hasta los 700 m sobre'l nivel de la mar.

La madera úsase pa facer madreñes o barriles y la corteza utilizábase pa tiñir llana.

3

CASTAÑAL

Curiosidá: ta demostrada la existencia de castañales dende enantes de la espansión romana.

¿Sabies qu'esta especie llámase *Prunus avium* pola mor de qu'a les aves presta-yos muncho esti frutu?

Tamién los osos son grandes consumidores y, por supuestu, los humanos.

4

CEREZAL

Árbol caducifoliu de medría rápida que pue atopase en terrén rico y fresco, dende cotes baxes hasta'l monte. Pue llegar a midir 30 metros d'altor. Ye una especie mui valorada nel mediu rural porque cola madera fabríquense carros, preseos y otros ferramientes.

Averada a les cuadres y tenaes, les fueyes valen d'alimentu pal ganáu y dan solombra, mui necesaria nel branu.

Árbol caducifoliu que pue algamar los 30 metros d'altor y ta mui repartíu per toa Asturias.

Les fueyes son grandes, llustroses y aserraes, de 10 a 25 cm. Los frutos, ricos n'hidratos de carbonu, grasas y proteínas, tán protexíos hasta que maduren por una envolvedura espinosa que s'abre na seronda lliberando los frutos.

Estos frutos consúmenlos munches especies animales y la madera ye mui apreciao pol ser humanu pa la construcción d'horros y muebles.

CARRASCU

8

Ye una planta lleñosa mui frecuente n'Asturies, onde apaec sobre les cañes de pumares o álamos de los que garra l'agua y sales minerales.

Tien cañes verdes de 30 a 80 cm y fueyes verde-amarellentaes, amás d'un frutu blancu, redondu y viscosu que ye velenosu.

De los frutos sácbase pegamín natural.

5

CARBAYU

Ye un arbustu espinosu de fueya caduco mui común n'Asturies. Pue midir d'un a trés metros. Tien fueyes pinnaes, flores grandes y arumoses de color rosa pálido que salen de mayu a xunetu. Tien frutos falsos coloraos na madurez, que son ricos en vitamina C y son antidiarreicos, astrinxentes y diuréticos. Con ellos, pueden preparase fervidiellos, xalea, xarabe y mermelada.

6

ARFUEYU

Árbol caducifoliu que llega a superar los 35 metros d'altor.

N'Asturies ye común nes zones de monte, formando parte de delles clases de mata o siendo la especie dominante de les zones onde nun prosperare'l fayéu.

7

FRESNU

¿Sabies que los sos frutos son velenosos pa los humanos?

Dan vómitos, diarrees y convulsiones, pudiendo provocar la muerte nel casu de comer de 20 a 30 bagues.

¿QUÉ SILUETA ATOPES SI XUNTES LES RAYES NEGRES?